

Onderstaand artikel is geschreven door Jan Blaak.

Zo af en toe pak ik nog eens het boek over het reddingswezen op Ameland, die ik in 1988 heb mogen presenteren, dan kom ik steeds weer tegen wat een strijd de Amelanders hebben moeten doorstaan om mensen te redden die met hun schip in nood waren.

Reeds in 1824 zag men de noodzaak er van in om officieel de reddingmaatschappij (NZHRM) op te richten. Dit gebeurde nadat er te Huisduinen het Fregatschip 'De Vreede' was gestrand waar enkele redders en schipbreukelingen om het leven kwamen. Maar ook op Ameland gebeurde op 14 oktober 1824 een noodlottige stranding, waarbij de kapitein het leven liet, maar de bemanningsleden werden gered door het moedige optreden van Kersje Siedzes Meester en Jan Foeke Koster. In 1826 verscheen er zelfs een dun boekje van en werd het uitgegeven met als titel: Lofspraak op Kersje Siedzes Meester en Jan Foeke Koster door D. Martens, leraar der Doopsgezinden in Friesland, woonachtig te Holwerd. Meer over deze strandingen zie het voornoemde boek.

In mijn verzameling over de geschiedenis over Ameland, kwam ik de preek tegen van Ds. Jan Roorda. Hij was predikant van Nes op Ameland van 1833-1877. Geboren te Britsum, waar zijn vader Gerrit Roorda sinds 1800 voorganger was.

Zijn hele leven heeft hij zijn ambt doorgebracht te Nes op Ameland, van 1833 tot zijn overlijden in 1877. Niet alleen zijn trouw aan de huisbezoeken, maar ook in het maatschappelijk leven werd hij bekend. Het is dan ook niet verwonderlijk dat zijn naam op verschillende plaatsen terugkeert. In Hollum en Ballum was hij maar liefst viermaal consulent. Maar ook buiten de kerk zette hij zich in voor het welzijn van zijn plek waar hij woonde. Toen op Ameland in de jaren 1850-1855 de eerste plannen werden geboren om het eiland aantrekkelijk voor toeristen te maken, stond hij mede aan de wieg. Samen met burgemeester Van Heeckeren, Sipke de Jong en Gabbe Scheltema vormde hij de directie van de Amelander badinrichting. Hij schreef in 1854 een brochure getiteld: Zeebadinrichting op Ameland. Zeer interessant om te lezen.

Maar terug naar de preek van Ds. Roorda.

Hoewel ik deze predicatie als eens gelezen had, maar ook Ps. 107 natuurlijk, begreep ik waarom hij in 1846 deze preek uitsprak in de Hervormde Kerk te Nes over het gedeelte van Ps. 107: 23-32. Juist in de jaren voor 1846 deden zich nogal wat strandingen voor, waarbij velen zijn verdronken, als ook de Amelander redders. Hij begint zijn preek dan ook met de woorden:

“Onder den lof welke onzen voorouders boven ons moet worden toegezwaaid, behoort ook die van nauwgezette Godsdienstigheid. Geen dag ging er in het Godsdienstige huisgezin voorbij, of er werd voor geheel het gezin een gedeelte des Bijbels gelezen; geen spijs werd er genuttigd, of de huisvader ging zijnen dischgenooten in gebed, en dankzegging voor; en in deze ook met name de openlijke voorbedding voor zeevarenden, wanneer zij hunne reis aanvaardden, en de plegtige dankzegging, als zij dezelfve behouden volbracht hadden.

Mogt God mij verwaardigen, hiertoe het mijne te hebben bijgedragen, en mijne heden te houden Leerrede zóó met zijnen zegen bekroonen, dat gij, Zeelieden en naastbestaanden! Van dezen oogenblik af u meer, ja steeds van dezen duren pligt kwijtet!

Ik heb daartoe ten tekst gekozen: Ps. CVII:23-32.

23. Die met schepen ter zee afvaren, handel doende op grote wateren; 24 Die zien de werken des HEEREN, en Zijn wonderwerken in de diepte. 25 Als Hij spreekt, zo doet Hij een stormwind opstaan, die haar golven omhoog verheft. 26 Zij rijzen op naar den hemel; zij dalen neder tot in de afgronden; hun ziel versmelt van angst. 27 Zij dansen en waggelen als een dronken man, en al hun wijsheid wordt verslonden. 28 Doch roepende tot den HEERE in de benauwdheid, die zij hadden, zo voerde Hij hen uit hun angsten. 29 Hij doet den storm stilstaan, zodat hun golven stilzwijgen. 30 Dan zijn zij verblijd, omdat zij gestild zijn, en dat Hij hen tot de haven hunner begeerte geleid heeft. 31 Laat hen voor den HEERE Zijn goedertierenheid loven, en Zijn wonderwerken voor de kinderen der mensen; 32 En Hem verhogen in de gemeente des volks, en in het gestoelte der oudsten Hem roemen.

Deze woorden behelzen eene schoone en dichterlijke beschrijving van eenen woedenden storm op zee. Wij hooren als het angstegeschrei der schepelingen en hun geroep tot God om hulp en redding in den nood. Wat dunkt u, is dit gedeelte van deze Psalm dan niet allezins geschikt, om mij in deze ure tot u te doen spreken: over der zeevarenden en hunner naastbestaanden dure verplichting tot dankbaarheid aan God, voor hun behouden aanlanden in de haven hunner bestemming?

Zoals gewoonlijk begint de voorganger om de prediking in 3 punten te verdelen.

1: Zal ik, met u nagaan, Toch.! Hoe de zeevarenden in nood en behoudenis ons in den tekst worden voorgesteld. Ik maak een aanvang met te zeggen, dat de dichter van dezen Psalm geheel onbekend is, alsmede de gelegenheid waarbij, en de tijd waarop dezelve vervaardigd is.

De preek duurde ongeveer één uur. De gezangen niet meegerekend.

Aanstellingsbrief Ds. Jan Roorda 1833

Heden den 18 oktober 1868 werd, tot grote blijdschap der hervormde gemeente te Nes op Ameland in een lang gevoelde behoefte voorzien nameelĳk aan een orgel tot begeleiding van haar kerkgezag.

Het is een verrassend geschenk van den WelEerwaarden Zeer geleerde Heer Cornelis Campegius van der Straten, emeritus Predikant van Laren en Blaricum en van zijn geëerde zuster Petronella van der Straten, ten blijke van hunne voortdurende belangstelling in de vroegere afwisselende woonplaats der familie-leden te Nes en op het slot te Ballum; en bijzonder ter gedachtenis aan hunne ouders en voorouders te weten aan hunne overgrootvader Campegius van der Straten, die van 1727 tot 1751 en hunnen grootvader Petrus van der Straten, die van 1751- tot 1785, en dus te samen een reeks van 58 jaren namens Prins Willem den IV en V als Baljuw en schout, rentmeester Fiscaal en Vendu-meesters de geheele burgerlijke en regterlijke magt over de voormalige Vrij-erf-heerlijkheid Ameland gevoerd hebben; en

aan hunner ouders Cornelius Campegius van der Straten en Foekje Elizabeth Munter van 1785-1795 hun woonachtig en ook de weduwe naar hier teruggekeerd en laten ten hune Van genoemde zoon te Blaricum overleden.

Het geschenk bestaat in een uitmuntende Sera Phine orgel (een kabinet orgel) met 10 registes achter een volledig fraai pijporgel front in gotischen stijl. Het orgel geleverd voor fl 375 en het front vervaardigd voor fl 150 door de H.H. L. van Dam en Zonen, orgelmakers te Leeuwarden.

Het is geplaatst op een smakvol Oxaal gemaakt door de timmerman Cornelis C. Mosterman voor de som van fl 101,72, en daarna geveerd door Tjeerd Turkstra, knecht van D. Hoitsma verver te Cornjum, met opschrift van aan de kroonlijst: Gedachtenis CC en P. van den Straten.

Predikant J. Roorda

Kerkvoogden: G. Molenaar – G. Scheltema

Voor de somma van fl 38,99 totaal fl 665,71⁵

Genoemde predikant hield bij deze de gelegenheid een feestelijke toespraak naar aanleiding van Efez. 5:19,20 en bragt de namen H.H. Kerkvoogden regelmatig hulde aan de milde gevers die in dank der gemeente nog lang de voldoening mogen smaken terwijl dit blijvend aandenken heden een middel zijn mag tot verheerlijking van God!

Aldus geverbaliseerd en op verzoek van den donateurs en donatrice in het gemeente-archief gedeponed.

J. Roorda
predikant